

THORSTEN HAVENER

Bestseller

**MYSLI SI,
čo CHCEŠ**

Sloboda myslenia

THORSTEN HAVENER

**MYSLI SI,
čo CHCEŠ**
Sloboda myslenia

TIMY
Partners

Milá čitateľka, milý čitateľ,

ako vás mám vlastne oslovit? Mám v príhovore používať mužský alebo ženský rod? Na niekoľkých stránkach som to používal, ale čoskoro som to zavrhol. Túto formuláciu nepovažujem jednoducho za dosť elegantnú. Preto som sa rozhodol iba pre mužský rod. Robím to s vedomím, že to nebude vyhovovať niektorým feministickým požiadavkám. Ženy si však veľmi vážim, v mojom najužšom kruhu ich žije päť, čo musí stačiť ako dôkaz. Dúfam, že mi ony ako aj Alice Schwarzerová prepáčia, že budem poučovať iba mužský rod. Napokon som našiel podporu aj u jazykového experta Wolfa Schneidera: „K akej smiešnej rozvlácnosti by to mohlo viesť, keby sme spĺňali všetky feministické požiadavky, mali sme možnosť vypočuť si pekný príklad vo vysielaní rozhlasovej stanice Norddeutsche Rundfunk. Ten znel takto: ‚Intendant resp. intendantka menuje svojho zástupcu resp. zástupkyňu, resp. jeho zástupcu prípadne jeho zástupkyňu.‘“

Ďakujem za porozumenie a srdečná vďaka.

Originálne vydanie august 2011

Copyright © 2011 by Rowohlt Verlag GmbH, Reinbek bei Hamburg

www.thorsten-havener.com

Fotos © Thorsten Wulff

Translated © 2012 by Magda Spillerová

Slovak edition © 2012 by TIMY PARTNERS

Z nemeckého originálu *DENK DOCH, WAS DU WILLST* (Rowohlt Verlag, Reinbek bei Hamburg 2011)

<http://thorsten-havener.com/>

preložila © 2012 Magda Spillerová

Fotografie v texte © Thorsten Wulff

Jazyková redaktorka Mária Krkošková

Sadzba a zalomenie LAYOUT, s. r. o., Bratislava

Copyright © 2012 Vydavateľstvo TIMY PARTNERS, spol. s r. o.

Pražská 5

811 04 Bratislava

Prvé vydanie 2012

ISBN 978-80-89311-25-5

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná, uchovávaná v informačnom systéme alebo rozširovaná elektronicky, mechanicky, fotokópiami či iným spôsobom bez predchádzajúceho súhlasu majiteľa práv.

OBSAH

Viac lásky len	7
Niekoľko srdečných slov na pristavenie	9
Manipulácia pri domových dverách	18
Raport – najkrajšie spojenie sveta	21
Pacing a leading	29
Zmena medzi svetmi	33
Prerušit', alebo ani nezačať?	38
Niečo povzbudivé pre všetky životné situácie	41
Medzi osemnástimi a tridsiatimi piatimi	45
Medzi tridsaťpäť a päťdesiatpäť	48
Po polovici života	49
Krátke dejiny hypnózy v 7 500 znakoch	51
Ako možno niekoho uspať	54
Pekná cesta do hĺbok vlastného „ja“	58
Robíme to, čo vidíme	63
Architektúra tranzu	65
Príprava	66
Prehľbovanie	67
Testovanie	68
Sugerovanie	68
Zobúdzanie	70

Nebezpečenstvá hypnózy	75
Štyri reality	79
Objektívne a skutočné	79
Subjektívna skutočnosť	80
Symbolická skutočnosť	81
Holistická skutočnosť	83
Metódy ovplyvňovania s priebojnou silou	85
Aktivovanie čuchového orgánu	85
Nástroje na ovplyvňovanie	88
Protiklady sa priťahujú	91
Reciprocita sa opláti	94
Commitment a konzistencia	100
Prečo tak radi sadáme na lep šarlatánom	102
Čo je napísané, platí!	104
Mám pre vás dobrú správu	105
Prispôbiť sa, alebo ostať v ústraní	108
Aj Goethe ohrozuje vaše zdravie	118
Veta, ktorá môže zachrániť život	120
Naozaj sympatické!	121
Koho považujeme za správneho	124
Autorita zbavená kúzla	129
Keď je niečoho nedostatok	132
Otázka vedie k rozdielom	136
„Tí, ktorých sa to týka, chcú byť aj spoluúčastní“	137
„Kto oslovuje všetky zmysly, prezentuje zmysluplne“	142
Čítať pocity	145

Sledovať výraz tváre a rozlúštiť emócie	146
Údiv	150
Zdesenie	152
Strach	154
Smútok a zúfalstvo	156
Rozčúlenie, hnev, zlosť	158
Odpor	161
Pohrdanie	164
Radosť	166
Pravda o klamstve	171
Oklamte detektor	183
Z čoho sú klamstvá	185
Mágia slov	190
Zmena perspektívy je cool	191
O tom to bolo	193
Podakovanie	196
Zoznam použitej literatúry	197

Viac lásky len

Enno Bunger

Len chvíľu postoj
a pozoruj ľudí:
tvária sa pochmúrne, odmerane,
všetko ich nudí,
každý je ostrov sám osebe...
Či vari lepší byť nevieme?

Kam sa z nás radosť a nádej vytráca?
Prečo tak často hromžíme na život?
Veď láska sa predsa vypláca,
Tak skúsme žiť podľa iných nôt.

Načo hneď v kvetoch jari veštiť jeseň,
keď o inom snívame – večný to sen! –
veď jediné, po čom naozaj túžime,
je viac lásky len...

Život je veľký dar:
prijmi ho a múdro užívaj,
nech každučký deň
je nový zrod, nová nádej, nová jar.
Len smelo prekroč vlastný tieň
a neboj sa byť zas dieťaťom.
Raduj sa, smej a spievaj,
obdivuj hviezdy, objímaj každý strom.

Nestrácaj nádej
a nikdy sa nevzdávaj!
Nech život tvoj má dej,
radosť a lásku vždy rozdávaj.
Vydaj sa cestou-necestou
a aj navzdor víchrom a búrkam
a naplňaj svoj krásny sen,
veď jediné, po čom túžime,
je viac lásky len...
Viac lásky len!

Jediné, po čom túžime,
je viac lásky len...
Po čom tak túžime,
je viac lásky len...
Viac lásky len!

(Preklad Štefan Greňa)

Niekoľko srdečných slov na pristavenie

Tentoraz sa všetko začalo vo Würzburgu. Scenár som si nepripravil úmyselne, bola to úplná náhoda. Sedel som vo vlaku do Mníchova a onedlho som mal prestúpiť do iného vlaku, aby som sa dostal do cieľovej stanice. Deň predtým som mal vystúpenie v Hannoveri a vo vlaku som sa pohodlne a uvoľnene usadil, ponechávajúc myšlienkam voľný tok.

Už niekoľko týždňov som sa pokúšal napísať čosi na papier ako základ tejto knihy, ale nedokázal som sa pustiť do písania napriek tomu, že som sa pomaly dostával do časovej tiesne. Začiatok je vždy najťažší. Neprišiel som prosto na ten správny úvod – a práve ten je mimoriadne dôležitý. Každý autor má niekedy až panickú obavu z toho, že čitateľov sklame už na začiatku knihy. A vtedy neďaleko Würzburgu, keď som cestoval vlakom z Hannoveru do Mníchova, mi odrazu svitlo a vedel som, že konečne sa mi to podarí. Z ničoho nič nastal okamih na ten správny štart. Musím však pripomenúť, že z ničoho nič to predsa len nebolo. Ten takpovediac blesk z jasného neba povolala určitá pieseň. Tá mi iba objasnila, o čom najviac premýšľam. Nebola to iba akási pieseň, ktorá na mňa takto rozhodujúco zapôsobila, ale jedna z mojich najobľúbenejších: Bol to song Jasona Mraza.

Nech je to akokoľvek, počul som hudbu a pozeral som sa von oknom na krajinu, ktorá mi je veľmi blízka. Myslím si, že dobre poznám takmer každý strom, ktorý rastie pri železničnej trati. Ako sa mi často stáva, bol som hlboko pohrúžený do myšlienok. Myslel som práve na deň svojich posledných narodenín. Neboli to veľmi príjemné narodeniny: Ihneď ráno som sa pre srdcové ťažkosti vybral k lekárovi. Tridsaťsedem je podľa mňa primálo na to, aby človeka trápili podobné problémy. Môj ošetrojúci lekár ma vyšetril a skonštatoval, že po telesnej stránke

mi vlastne nič nechýba. Podľa neho príčina problémov spočívala v mojej hlave. Ťažkosti vyvolalo práve to, čo sa dialo v mojej hlave. Práve v mojej – v hlave experta na vplyv myšlienok, ktorý by mal vedieť, čo sa odohráva v hlavách ľudí, aj v mojej.

Istý spisovateľ, myslím, že to bol Michael Ende, raz napísal, že sprievodca, ktorý pozná cestu, vie iba kade ísť, ale to neznamená, že aj on sa tou cestou vyberie. Vždy som sa domnieval, že svoje myšlienky mám pod kontrolou, že som pánom situácie a o sebe všetko viem. A teraz toto.

Lekár sa ma spýtal, či som v danom čase trávil veľa času na cestách. Povedal som mu, že práve som absolvoval turné s mnohými vystúpeniami. Už dlhšie som žil tak, že doma som sa zdržal iba jeden či dva dni. Lekár sa ma spýtal, či dobre spávam po celú noc. Povedal som mu: „Doma mám tri deti, a keď som na turné, často pracujem dlho do noci.“

Lekár sa na mňa skúmavo pozrel a porozprával mi nasledujúci príbeh: Počas jednej himalájskej expedície sa po troch dňoch pochodu šerpovia zdráhali pokračovať v ceste. Britskí vedúci výpravy boli veľmi nahnevaní. Skupina totiž postupovala rýchlejšie, než bolo pôvodne naplánované, a Briti chceli náskok výhodne využiť. Šerpovia boli však neústupчивí, neboli ochotní pohnúť sa ďalej ani o centimeter a iba sedeli, lenže nevysvetlili prečo.

Vedúci výpravy sa im pokúšali dohovoriť a argumentovali. „Nechcete pokračovať v ceste, pretože ste veľmi unavení?“ – „Nie“ – „Trápia vás nejaké telesné problémy? Máte príliš ťažký náklad?“ – „Nie.“ – „Chceli by ste viacej peňazí? Keď hneď pôjdete ďalej, zvýšime vám odmenu.“ – „Nie, ďakujeme.“ Šerpovia zostali sedieť a iba popíjali čaj. Napokon predsa len vysvetlili: „Trasu, ktorú zvyčajne prejdeme za päť dní, sme tentoraz prešli za tri dni. Naše telá sú síce tu, ale musíme si urobiť prestávku, aby nás dohonili naše duše!“

Môj ošetrojúci lekár je múdry človek! Nedal mi lieky, iba ma vybavil týmto príbehom. Bol to jeden z mojich najkrajších narodeninových darov. A vďaka nemu som sa zmenil. Odvtedy mi bolo jasné: ani tie najlepšie myšlienky a všetky vedomosti, ktoré človek počas života nadobudne, ho neposunú ďalej, ak im neposkytne dosť času, aby naňho zaúčinkovali. Sedel som teda u lekára a hoci mám to najkrajšie povolanie, mám rodinu, ktorá je mi výborným útočiskom a vo všetkom ma podporuje, a dovtedy som sa tešil výbornému zdraviu, necítil som sa dobre. Iba jediný faktor v mojom živote nebol v poriadku, a to zavážilo: Nebol som už pánom svojho času. Bol som obeťou toho, čo sa odo mňa požadovalo, nebol som pánom svojich činov, ale ich sluhom.

Inokedy som sa pýtal, ako nás vonkajšie vplyvy donútia konať to, čo vôbec nechceme. Poznal som naozaj veľa spôsobov, ako ovplyvniť myšlienky iných a aj svoje vlastné. Ako je možné, že som sa toho nechopil? A predsa si myslím, že iba preto som v správnom okamihu odhadol situáciu a trafil kliniec po hlavíčke. Už dlhšie som sa nechával nahovoriť na podujatia, na ktoré som vôbec nemal chuť, a nezbadal som, do akého začarovaného kruhu sa dostávam. Táto otázka ma potom doviedla k ústrednej téme tejto knihy – dúfam, že bude výborným ukončením mojej trilógie o myšlienkach – a k najvýznamnejším aspektom: Aké metódy nás ovplyvňujú? Ako ovplyvňujeme iných a ako sa môžeme chrániť pred pokusmi iných zmanipulovať nás?

Teraz urobím čosi, čo som doteraz nikdy nespravil: Prezradím vám kúzelnický trik. A je naozaj dobrý! Tento trik ma naučil istý učiteľ, ktorý sa zaoberal aktivitami mládeže pri využívaní voľného času. Bol aj príčinou niekoľkých mojich bezsenných nocí. Stalo sa to v lete 1986. Krátko predtým zomrel môj brat. Nebolo to príjemné obdobie. Azda práve preto boli pre mňa prázdniny strávené s týmto učiteľom vo francúzskom

Sevnenne také důležité a – ako sa po čase ukázalo – aj pre celý môj ďalší život.

Vtedy som sa začal čoraz väčšmi zaujímať o rôzne kúzelnícke triky. O to väčšia bola moja radosť, keď som mal možnosť zoznámiť sa s týmto priam odborníkom na kartové triky. Ovládal ich naozaj majstrovsky. Volal sa Jörg Roth. Už dvadsať rokov som o ňom nič nepočul. Napriek tomu často myslím na spoločne strávené týždne a na mimoriadne pekné zážitky.

Rád by som vám prezradil trik, ktorý ma tak ohromil. Možno budete chcieť si ho nacvičiť a niekoho ním práve tak ohromiť, ako počas vtedajších prázdnin tento môj učiteľ ohromil mňa.

A teda spomínaný kartový trik: Bolo to jedného pekného letného rána v stanovom tábore. Po raňajkách sme sedeli pod stromom a hrali sme karty. Zrazu ma Jörg oslovil: „Vyber si jednu kartu z kôpky karát a dobre si ju zapamätaj.“ Vybral som si srdcovú sedmičku. Potom som mal kôpku karát kdekoľvek nadvihnúť, vybranú kartu uložiť na karty, čo zostali, a zvyšok karát položiť na ne. Napokon som mal všetky karty zamiešať. Keď som to urobil, učiteľ sa na mňa pozrel. „Vôbec netuším, ktorú kartu si si zvolil, a neviem ani to, kde sa v kôpke nachádza. Najst kartu, ktorú si si vybral, bude naozaj ťažké však? Preto mám tri pokusy. Súhlasíš?“ – „Jasné,“ súhlasil som.

Učiteľ rozložil pred sebou karty, vybral najspodnejšiu a ukázal mi ju. Tá to nebola. Vybral ju spomedzi ostatných a položil ju na zem predo mňa zadnou stranou nahor. „Dobre, teraz mám ešte dva pokusy.“ Opäť si karty prezrel a dva razy mi ukázal nesprávnu kartu. Napokon predo mnou ležala na zemi trojica karát. Srdcová sedmička medzi nimi nebola.

Ešte raz mi po sebe ukázal tri karty ležiace na zemi a rozložil ich predo mnou do radu. Teraz som si mal jednu vybrať. Spriahanecky posunul moju kartu medzi ostatné. Sústredene sa

na mňa pozeral a povedal, že karta, ktorú som si zvolil, bola srdcová sedmička. Neuveriteľné! Potom ma vyzval, aby som kartu otočil obrázkom nahor. Zmeravel som. Karta sa zmenila: bola to moja srdcová sedmička.

To bol kúsok! Iba zriedka ma niekto tak ľahko dostal. Ako to spravil? O niekoľko mesiacov mi trik prezradil. Je to priam vzorový príklad umenia, ako niekoho ovplyvniť. Potrebujete na to iba karty a spoluhráča. Toho potrebujete pri akýchkoľvek kúzlach. Samého seba ťažko obľafnete.

Pred trikom karty zamiešajte, ale môžete ich ponechať aj tak, ako boli. Potom ich vezmite do ruky, rozložte ich vejárovite zadnou stranou nahor a požiadajte spoluhráča, aby si jednu vyzbral. Upozornite ho, aby si ju dobre zapamätal. Nepodceňujte túto radu. Nie je nič trápnejšie, ako keď si spoluhráč na konci triku nepamätá, ktorú kartu si zvolil. Mám s tým skúsenosti. Celý čas sa predvádzateľ silno sústreďuje na úspešné vyvrcholenie triku, a keď sa napokon spýta: „Ktorú kartu si si zvolil?“ dostane odpoveď: „Už ani neviem...“

Kým si spoluhráč pozorne prezerá svoju kartu, preložte ostatné karty do ľavej ruky zadnou stranou nahor. Keď si spoluhráč prestane všímať zvolenú kartu a opäť sa na vás pozrie, snímte pravou rukou z kôpky v ľavej ruke asi polovicu karát a uchopte ich tak, že si ich palcom pridržiate na kratšej strane obdĺžnika. Prostredník a prstenník sú na náprotivnej strane. Karty v ľavej ruke ukážte spoluhráčovi a teraz nasleduje prvý trik:

Pravú ruku pootočte trochu v zápästí, ukazovákom pravej ruky ukážte na karty v ľavej ruke a požiadajte ho: „Polož sem späť svoju kartu.“ Pri tomto geste a týchto slovách sa pozerajte na karty v pravej ruke. Pritom si dobre všimnite najspodnejšiu kartu kôpky v pravej ruke. Ak to urobíte dosť rýchlo, nikto nezbadá, že ste sa snažili zapamätať si najspodnejšiu kartu.

Váš spoluhráč už položil svoju kartu na karty vo vašej ľavej ruke a vy na ňu položte karty z pravej ruky. Máte pritom veľkú výhodu, pretože viete, ktorá karta leží nad zvolenou kartou. Tá karta sa nazýva aj „vodiaca“. Je to síce výborné, ale táto stratégia je už dosť známa. Pri nasledujúcom kroku treba využiť ďalšiu účinnú fintu: Karty podajte svojmu spoluhráčovi a vyzvite ho, aby ich zamiešal. Myslím to vážne. Neznepokojujte sa! Musíte si pritom zabezpečiť, aby váš spoluhráč nemiešal karty priveľmi dôkladne ako pokeroví profíci, ale iba ako priemerní kartári vo vidieckej krčme, aby ich prehadzoval z jednej ruky do druhej. Dosiahnete to tak, že pri výzve na zamiešanie karát mu ako príklad predvediete požadovanú činnosť na svoj spôsob. Ak chcete mať naozaj istotu, nedajte karty miešať spoluhráčovi, zamiešajte si ich sám. Pravdepodobnosť, že vodiaca karta a zvolená karta sa pri povrchnom miešaní od seba oddelia, je veľmi malá. Určité riziko tu však je, lenže to robí trik napínavým.

Teraz karty vezmite do ruky a pokojne ich všetky prelistujte. Rozložte ich vejárovite pred sebou a vyhľadajte vodiacu kartu. Karta pod ňou je tá, ktorú si zvolil spoluhráč. Zatiaľ ju z kôpky nevyberajte. Vyberte si akúkoľvek inú, položte ju na spodok a ukážte ju protihráčovi. Pochopiteľne skonštatuje, že to nie je jeho karta. Otočte potom karty tak, aby boli zadnou stranou nahor, vytiahnite spodnú kartu a položte ju na stôl.

Karty opäť vejárovite rozložte a cielene hľadajte partnerom zvolenú kartu, teda tú pod vodiacou. Keď ste zvolenú kartu našli, položte na ňu ďalšiu a zdvihnite hornú časť kôpky karát tak, aby spoluhráčova karta bola zospodu predposledná. Nad zvolenou kartou leží nejaká iná. Karty držte v ľavej ruke. Otočte ich teraz obrázkami nahor, ukážte ich partnerovi a spýtajte sa ho, či najspodnejšia karta je tá jeho. Pochopiteľne odpovie, že nie. Jeho karta leží práve pod tou, ktorú ste mu ukázali. Teraz otočte karty ľavou rukou, podržte ich rovnobežne so stolovou doskou. Urobte odrazu dva úkony: najprv pravú ruku pribli-

žujte k ľavej. V tej istej chvíli posuňte prostredníkom a prsteníkom ľavej ruky spodnú kartu niekoľko milimetrov dozadu. Zhora pohyb nie je badateľný. Keď sa už pravá ruka celkom dostala ku kôpke karát v ľavej ruke, nevytiahnite spodnú – poslednú kartu, ale predposlednú a položte ju zadnou stranou nahor na kartu ležiacu už na stole.

Priam pred očami partnera ste na stôl položili ním zvolenú kartu. On to však vôbec netuší. Trik je v tom, že váš spoluhráč si myslí, že nepoznáte jeho kartu. Vy však viete, ktorá to je, viete, kde leží, a navyše – práve ste mu ju pred očami položili na stôl. Pritom sa na neho pozerajte nevinne, akoby očami bezbranného srňaťa. Ten moment milujem. Na spodok karát uložte ktorúkoľvek kartu, lícnou stranou ju ukážte spoluhráčovi a potom položte na dve karty na stole. Ostatné karty už môžete odložiť.

Zhrňme si to ešte raz: Na stole ležia tri karty zadnou stranou nahor. Stredná je karta, ktorú si zvolil váš spoluhráč. On to však nevie, pretože ste prešibaný ako líška a on s tým nepočíta.

Ďalším krokom je finta, ktorá mi kedysi v stanovom tábore vyrazila dych. Vezmite tie tri karty zo stola do ľavej ruky opačnou stranou nahor a to tak, že ich uchopíte prstami na dlhšej strane obdĺžnika. Palec bude na protilahej strane. Potom partnerovi iba nakrátko ukážte spodnú kartu, zdôraznite, že to nie je tá jeho, a uložte ju – tomuto venujte pozornosť – obrátene, teda obrázkom nadol na stôl.

Pozor, opäť kamuflujete. To znamená, že na stôl nepoložíte kartu, ktorú ste ukázali, ale tú zo začiatku triku. Zoberte do pravej ruky jednu z dvoch karát v ľavej ruke a druhá tam ostane. Potom nakrátko ukážte obe karty a farizejsky povedzte: „Táto to nebola a ani táto, všakže?“ Pritom sa nepozerajte na karty, ale spoluhráčovi do očí. Verte mi, ak to urobíte šikovne a s nevinným výrazom v tvári, nikto nespozoruje, že jednu

kartu ste ukázali dva razy. Výhodnejšie pri triku je, keď karty, ktoré si budete vyberať ako pomocné, budú karty s číslami, pretože karty s postavami a esá sú nápadnejšie. Najlepšie je vybrať šestky, štvorky alebo osmičky.

Teraz na stole ležia tri karty v rade za sebou. Stredná je spoluhráčova. On si však myslí, že ste sa zamerali nesprávne a vôbec netuší, čo sa pred ním deje. Nasleduje ďalšia finta: spoluhráčovi poskytnete pocit, že si môže slobodne vybrať jednu z troch karát. V skutočnosti však reagujete iba na to, čo spraví. Prezradím vám, čo tým myslím.

Požiadajte spoluhráča, aby ukázal na dve karty na stole. Teraz sú dve možnosti – ukáže na dve krajné karty. Bingo! V tom prípade odložte nabok obe karty. Karta v strede – ním zvolená – ostane na stole. Spoluhráč ukáže na jednu krajnú a na strednú kartu. Nič sa nedeje. Odložte krajnú kartu, na ktorú neukázal, potom ho poproste, aby k vám posunul jednu z karát ktoré ostali. Keby to bola tá, ktorú si zvolil, ukážete mu ju ako tú pravú, ním zvolenú. Ak pred vás neposunie zvolenú kartu, potom odložte tú, na ktorú ukázal.

Zbadali ste, čo sa práve stalo? Teda: Nezáleží na tom, čo urobí spoluhráč. Vy postupujete tak, akoby sa všetko dialo podľa jeho výberu, lenže vy postupujete tak, aby ste dosiahli svoj cieľ. Pritom sa treba správať uvoľnene a pokojne. Je to veľmi jednoduchá metóda. Aby divák nič nespozoroval, musíte si predvádzanie nacvičiť, aby prebiehalo hladko. Svoju šancu ešte zvýšite, ak sa pri výzve, aby spoluhráč ukázal na dve karty, sústredíte na obe vonkajšie karty.

Nech je to už akokoľvek: Po tomto kroku na stole leží už iba jediná karta, karta vášho spoluhráča. Poproste ho, aby vám pozeral hlboko do očí a myslel na svoju kartu. Po tom, ako ste ho koncentrovane fixovali, ukážte mu tú pravú kartu. Už predtým som vás upozornil na to, že svoju kartu musíte neustále pozorne sledovať. Keď si ju partner otočí, požiadajte ho, aby ju položil

na stôl obrázkom nahor... Pripravte si pohár vody – alebo aj koňaku –, váš spoluhráč bude jedno či druhé potrebovať.

Teraz si azda položíte otázku, prečo trik vysvetľujem už v úvode knihy. Dôvod je prostý. Chcem sa odvdáčiť čitateľom, ktorí si dajú tú námahu a prečítajú si ho. Robia to totiž iba málokto. Pritom práve v úvode sa uvádza veľa hodnotného. Poznamenávam, že nápad zakomponovať už do úvodu nejakú perličku pochádza od anglického kartárskeho kúzelníka Guyho Hollingwortha. Urobil to v svojej knihe *Drawing Room Deceptions (Klamanie v salóne)*. Nápad považujem za vynikajúci.

Aby sa však nikto, kto úvod chcel preskočiť, pri poslednom zbežnom pohľade nepristavil iba pri tomto nápade – čo by nebolo fair proti tým usilovným –, chcem aj tých lenivejších zaujať ďalším textom. Budem citovať čosi doslovne z *Wikipédie* (voľne prístupná encyklopédia na internete – *pozn. prekl.*), čo je zaručene nudné, ako napokon úvody bývajú. Ak ste doterajší úvod poctivo prečítali, na tomto mieste prestaňte a začnite prvú kapitolu. Srdečne vám ďakujem. Naozaj, už sa to nebude opakovať. Ubezpečujem vás, nie je to hlúpy trik.

„Podľa klasickej analýzy hier jedinou racionálnou stratégiou pre zanieteného predvádzateľa triku je iba jedna ukážka, aby sa trik zaručene vydaril a aby partner bol prekvapený daným kúzlom. Ten, kto trik predvádza, nemôže svojím rozhodnutím ovplyvniť správanie spoluhráča, a stavia sa do lepšieho svetla, ak nezávisle od svojho rozhodnutia nespolupracuje s tým, komu trik predvádza. Táto analýza predpokladá, že sa partneri stretnú iba raz a ich rozhodnutia nijako neovplyvnia ich vzájomné vzťahy. Keďže ide o vážnu dilemu, nevyplýva z tejto analýzy jednoznačne možné odporúčané správanie pre reálne interakcie, ktoré by mohli byť prijateľné pre dilemu zaujatého.“
Odporúčam vám, využite túto knihu podľa možnosti na príjemné trávenie voľného času. Utiahnite sa do svojho sveta – a najmä: doprajte si na všetko dosť času!

Manipulácia pri domových dverách

Už ako osemnásťročný som býval sám, vo vlastnom byte. Jedného dňa niekto zazvonil a pred dverami stál mladý muž vo veku medzi dvadsiatkou a tridsiatkou. Spýtal sa ma, či by som bol ochotný odpovedať mu na niekoľko otázok, vraj to nebude dlho trvať. Súhlasil som. A on sa rozhovoril a spýtal sa ma: „Pomohli by ste prepustenému trestancovi, keď si trest odsedel?“ – „Samozrejme, že pomohol!“ Potom chcel vedieť, či mám niečo proti východným Nemcom. Moja spontánna odpoveď bola: „Ako môže niekomu také čosi napadnúť? Všetci ľudia sú si rovní.“ Ďalšia otázka bola, či ma zaujíma aktuálne dianie vo svete. „Pochopiteľne, napokon som otvorený občan.“ Zaujímajú ma rozličné správy v tlači? „Jasné, veď získam veľa informácií!“

Doteraz mi nastražil štyri pasce a už ma rozčuľoval, netušil som, o čo mu ide, a nebol som vôbec pripravený na jeho posledné slová. „Prichádzam z nových spolkových krajín (kedysi komunistického východného Nemecka, pozn. prekl.). Som bývalý trestanec. Odsedel som si trest a naozaj veľmi ľutujem svoje previnenie.“ Teraz bol rozhodnutý postaviť sa na vlastné nohy a nájsť správnu cestu životom. Presviedčal ma, že by som mu naozaj mohol pomôcť. Ponúkal mi predplatné na niekoľko ilustrovaných časopisov. Keďže ma zrejme veľmi zaujíma situácia vo svete a okrem toho som ústretový, zaiste mu pomôžem a neodmietnem nejaké predplatné, čiže objednám si uňho nejaké časopisy.

Pasca sklapla. Obratom ruky som si objednal časopisy *Stern*, *Hörzu* a *Spiegel*. Niekoľko sekúnd som mal dokonca dobrý pocit. Až na druhý deň mi bolo jasné, že ma vlastne zmanipuloval. Tento špekulant pravdepodobne vôbec nepochádza z východného Nemecka a či bol naozaj prepusteným previnilcom, sa už nikdy nedozviem. Moja dôvera bola síce zneužitá, ale aj

ma fascinovalo, ako sa mu podarilo ma zmanipulovať. Dnes si už aj ja zarábam na živobytie tým, že manipulujem s ľuďmi, ale manipuláciou ich privádzam do lepšej nálady a oni vedia, o čo ide a čo sa s nimi deje.

Napokon ma tento muž dobre fungujúcimi psychologickými trikmi doviedol k tomu, aby som spravil to, čo mi bolo zvonku diktované. Bol som ovplyvnený, priam zmanipulovaný. Podľa bolo, že som netušil, o čo v danej chvíli ide. To je jeden z typických príznakov jednoduchých manipulačných metód. Nejde o to, aby sa ľudia ovplyvňovali presvedčaním, ale o to, aby sa vybrané osoby trikmi nepozorovane k niečomu dotlačili. Práve preto je táto metóda taká nebezpečná. Trikmi som sa zaoberal po celý život a predsa som naletel podomovému predavačovi. Dobre, bol som mladý a on potreboval peniaze.

Čo sa to vlastne stalo? Ako to dokázal? Ako to v súčasnosti robia manipulátori, aby dosiahli svoj cieľ? A aké metódy vedú k tomu, aby iní robili to, čo sa od nich očakáva? Tieto otázky ma natoľko vzrušovali, že som sa ako devätnásťročný so spolužiakom dokonca zúčastnil na predajnom reklamnom zájazde, aby som spoznal, ako vyzerá perfektná manipulácia v praxi.

Prihlásili sme sa ako členovia klubu kolkárov, aby nás až do odchodu podľa možnosti neodhalili. Tento deň bol takým zážitkom, že z neho mám dodnes trápny pocit. Každý z nás bol vlastne rozličným spôsobom proti svojej vôli ovplyvnený. A táto kniha je práve o tom, akými prostriedkami sa to robí a v akej oblasti sa s ľuďmi najviac manipuluje.

Manipulácia väčšinu z nás ohrozuje preto, lebo na nás pôsobí tak ako žiarenie ohrozujúce zdravie. Napriek tomu, že o nej vieme a vieme ju definovať, je často ťažké sa proti nej brániť. Isté je, že manipulácia je vždy aj sugescia. Podľa mojej mienky sugescia je neuveriteľne silná, ale neutrálna sila. Nie je dobrá, ani zlá. Vždy to závisí od toho, kto ju ovláda, a dôležité je, na čo ju využíva. Manipulátor sa rozhodol pre negatívnu

stránku sugescie, využíva ju výlučne vo svoj prospech a je mu jedno, čo jeho počínanie znamená pre iných. Keby to tak nebolo, mohol by sa manipulátor správať aj otvorene, nie? To však nerobí. Svoje metódy zatajuje, podobne ako ich taja kúzelníci. Poslucháčom však ihneď prezradí, že ide o nejaké tajomstvo.

Aké metódy použil môj návštevník? To vám v tejto knihe celkom presne prezradím. Mimochodom, ak dočítate knihu až po poslednú stránku, oboznámite sa s mnohými inými metódami sugescie a manipulácie, pretože vám vysvetlím fenomén „manipulácie“ a „sugescie“ z rozličných uhlov pohľadu.

Johann Wolfgang Goethe raz povedal: „Kto sa pri zapínaní gombíkov pomýli na začiatku, správne ich už nepozapína.“ Začnime teda celkom od začiatku.